

Житкевич Д.О.

магістр,

Науковий керівник: Алескерова Ю.В.

доктор економічних наук,

старший науковий співробітник, доцент,

Вінницький національний аграрний університет

ПЕРЕСТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПРИ СТРАХУВАННІ МАЙНА

Перестрахованням займалося чимало вітчизняних (Базилевич В. Д., Морозова І. Л., Осадець С. С., Татаріна Т. В.) та зарубіжних (Бланд Д., Пфайффер К.) вчених.

Перестраховання, як і будь – яке інше спрямування у діяльності страховика (чи перестраховика), переслідує певні цілі, що виявляються через характерні тільки даному бізнес-процесу функції. Існує багато підходів до їх визначення.

Наприклад, в Україні поширена наукова думка, що основною функцією перестраховання є вторинний розподіл ризику, тобто відповідальність страхової компанії розподіляється між двома або багатьма страховиками як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, завдяки чому досягається кількісна та якісна збалансованість страхового портфеля страховика [11].

Наприклад, такої думки дотримуються представники наукової школи Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка (Базилевич В. Д., Морозова І. Л.). Частково ми згодні з такою позицією та формулюваннями, але якщо розглядати функції перестраховання зі сторони прийому на страхування великих ризиків, а промислові підприємства мають такі великі ризики, то перестраховання виконує функцію вторинного перерозподілу лиш умовно.

Український страховик, приймаючи на страхування багатомільйонні ризики промислових підприємств, тримає на власному утриманні зовсім незначні частки ризиків та частки перестраховика можуть досягати 99%.

На думку Інституту Лондонських Страховиків (Chartered Insurance Institute), розподіл ризику відбувається, якщо утримання сторони, зацікавленої у диверсифікації ризику (страховика), становить суттєву частку (мінімум 20-30%), в іншому ж випадку відбувається фактичне фронтування ризику (передача відповідальності по ризику практично в повному об'ємі).

Сторона, яка виконує фронтування ризику, має всі ознаки посередника, так як по суті не несе на собі ризику, а всі витрати, що пов'язані з виконанням зобов'язань в межах власного мінімального утримання, компенсує за рахунок прибутку отриманого внаслідок різниці страхового та перестрахового тарифу.

Тому при страхуванні майна підприємств можна говорити про зміну класичної моделі взаємодії «страхувальник-страховик-перестраховик», де головними суб'єктами є страхувальник та перестраховик, між якими відбувається первинний перерозподіл.

Облігаторне перестраховування передбачає обов'язкову передачу перестраховальником раніше узгодженої частини ризику за всіма покриттями. Перестраховик також обов'язково має приймати ці частини ризиків згідно з умовами договору. Перестраховальник передає всі ризики які підпадають під умови договору облігаторного перестраховування за конкретно встановлений період дії договору.

Переваги облігаторного перестраховування полягають у наступному [5]: – рівномірний розподіл ризиків (перестраховальник зобов'язаний передавати всі ризики, як більш, так і менш сприятливі, що сприяє рівномірному розподіленню); – автоматичність прийняття ризиків в перестраховування, що потребує значно менших витрат, пов'язаних з обробкою ризиків, скороченні часу на андерайтинг; – можливості розвитку довгострокових відносин між сторонами; – підтримка перестраховика, яка надає більшої свободи цеденту щодо проведення страхових операцій, розширення бізнесу. Виникають ситуації, коли облігаторного перестраховування недостатньо. В такому випадку необхідно додатково скористатися факультативним перестраховуванням. Як і у випадку з факультативом при виборі методу, форми та самого перестраховика – артнера мають значення наступні фактори [8]: – розмір власного утримання страховика. Навіть при невеликих розмірах власного утримання українських страховиків у порівнянні з прийнятою відповідальністю, даний показник має визначальне значення при виборі конфігурацій перестрахового захисту. Варіанти власного утримання розраховуються як актуарно, так із застосуванням управлінського рішення, що базується на досвіді роботи страховика та ринку страхування, та враховує інші (які неможливо врахувати при математичних розрахунках) суб'єктивні фактори; – бюджет витрат на перестраховий захист (від його величини залежить якість перестрахової послуги.

Під якістю в першу чергу розуміється фінансова надійність перестраховика, що й по суті визначає надійність надання страхового захисту прямим страховиком, так як саме перестраховик несе основну частину відповідальності по ризику. Негативна тенденція в наш час виникає наступна. Як уже зазначалося, якщо перестраховик несе більшу частину відповідальності, то ціна на перестраховий захист формує ціна на страхування. Реалії сьогодення абсолютно протилежні. Страхові компанії в гонитві за клієнтом демпінгують, знижуючи тарифні ставки, що в свою чергу впливає на можливий бюджет витрат на перестраховий захист); – необхідність у певному виді перестрахового захисту. Виникають ситуації у страховика, коли необхідно перестраховувати ризик «подешевше» та «формально» виконуючи норми законодавства.

Дана ситуація може виникнути у результаті збою в бізнес-процесі страховика при передачі ризику в перестраховування та закінчення строку дії договору страхування. Або наприклад, страховик володіючи певним бюджетом на перестраховування, приймає рішення скористатися послугами перестраховика, що має середній рейтинг фінансової стійкості, але досвід співпраці має позитивний характер (в тому числі на етапі врегулювання збитків).

В такому випадку економляться фінансові ресурси страховика, що збільшують його фінансовий результат. Даний фактор можна назвати «якість

перестраховання»; – наявність портфелю ризиків страхування майна; – участі перестраховика у можливих збитках. При пропорційному перестрахованні участь перестраховика у збитку встановлюється за здалегідь.

Для того, щоб проаналізувати наявний портфель ризиків страхування майна потрібно використовувати профіль ризиків, що являє собою зведену таблицю даних по певному страховому портфелю ризиків, яка дозволяє проаналізувати кількість договорів страхування, загальну страхову суму по всім договорам, загальну страхову премію, кількість та суму заявлених та сплачених збитків, рівень виплат та збитковості [6]. Страхова сума по ризику може навіть не перевищувати встановлений страховиком оптимальний розмір власного утримання для майнового портфелю ризиків, в такому випадку взагалі не потрібен розгляд варіантів перестраховання. Але, ми перш за все говоримо про майно промислових підприємств, де страхові суми становлять сотні мільйонів та мільярдигривень.

Такі суми жодна українська страхова компанія одноосібно утримувати не може, тому потрібно застосовувати механізм перестраховання. В нашому дослідженні ми використовуємо математичний підхід до визначення власного утримання перестраховальника.

Головним критерієм оцінки ефективності від встановленого розміру власного утримання є фінансовий результат від його використання та паралельного застосування конкретних перестрахових програм. Чим більший фінансовий результат від використання конкретної форми та методу перестраховання із паралельним використанням розрахованого оптимального розміру власного утримання, тим більша його ефективність та користь для сторін договору перестраховання.

Перерозподіл у структурі вихідного перестраховання станом на 31.12.2016 порівняно з 2015 роком відбувся на користь таких видів страхування, як: страхування вантажів та багажу (з 24,0% до 27,5%); медичного страхування (з 1,5% до 1,8%). При цьому, у структурі вихідного перестраховання відбулося зменшення з наступних видів страхування: страхування відповідальності перед третіми особами (з 10,6% до 8,2%); страхування фінансових ризиків (з 17,3% до 15,9%).

Список використаних джерел:

1. Алескерова Ю.В. Сільськогосподарське страхування: Теорія, методологія, пратика / Ю.В. Алескерова // Вінниця: ТОВ «Видавництво – друкарня ДІЛО». – В.: 2015. – 368 с.
2. Інформаційний портал Верховної Ради України / Закон України «Про страхування» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Інформаційний портал інтернет-журналу про страхування «Форіншурер» / Рейтинги страховиків – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.forinsurer.com/ratings/.
4. Інформаційний портал Державної служби статистики України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.smida.gov.ua.
5. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
6. Інформаційний портал довідника «Академік» / Визначення поняття профілю ризиків – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dic.academic.ru/>.
7. Straub E. Non-life Mathematics. Berlin: Springer-Verlag, 1988., P. 138. 8. Пфайффер К. Введение в перестрахование. Пер. с нем., М., 2000, С. 125.

8. Поводирьова Д.О. Перестраховання як засіб забезпечення фінансової стійкості страхової компанії: проблеми і перспективи розвитку / Д.О. Поводирьова // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи НБУ. Сер. Економічні науки: збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих вчених / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2012. – С. 476-482.

9. Інформаційний портал Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг / Підсумки діяльності страхових компаній за 2013 рік – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_%202013.pdf.

10. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посібник / Н.О. Долгошея. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 318 с.

Кисіль С.С.

аспірант,

*Науковий керівник: **Войтюк А.В.***

кандидат економічних наук,

старший науковий співробітник,

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

ГОЛОВНІ ТРЕНДИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Трансформаційні економічні зміни та фінансові дисбаланси, що відбуваються в економічній та фінансовій системі України вимагають значного переосмислення сутності та інструментів забезпечення фінансування діяльності економічних суб'єктів.

Концептуальною складовою нової моделі економіки, яка забезпечує розвиток та конкурентоспроможність за умов глобалізаційних процесів, притаманних світовій економіці, є економіка знань. Це нова економічна модель, яка ґрунтується на системному поєднанні знань людини й економіки та створює умови для інноваційного розвитку.

Організація кредитних відносин аграрної галузі значною мірою визначає функціонування та розвиток сільського господарства, як стратегічної галузі та локомотива національної економіки. В умовах обмеженості власних фінансових ресурсів та складності залучення зовнішніх фінансових ресурсів, банківський кредит відіграє вагомий роль у забезпеченні інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств та їх економічного зростання. Проте, результативність процесу кредитування визначається сукупністю чинників: нормативно-правове забезпечення, регуляторна діяльність Національного банку України, забезпеченість довгостроковими фінансовими ресурсами, методи та інструменти управління кредитними ризиками, механізм повернення довгострокових кредитів.